

Techelet and Lavan

- Read the Pesukim in Bamidbar 15. What is the nature of the mitzvah? What about in Devarim 22:12?
- For each source, what is the relationship between the techelet and the lavan? Is one more central than the other?
- See the Rashi and Tosafot on 38a. How many strings of Techelet do they need? How many white strings do they think there are when there is no techelet?
- See the Rambam, Hilchot Tzitzit 1:1-6 with Raavad. How do you explain the machloket about the number of Tzitzit?

For Rabbenu Bachya, are techelet and lavan on mitzvah or two? What is his unique understanding of “meakev”?

1. רבינו בחיי במדבר פרשת שלח פרק טו

ועכשיו שאין לנו תכלת עושיין לבן בלא תכלת, דקיימא לן: (מנחות לח א) התכלת אינה מעכבת את הלבן, וכן הלבן אינו מעכב את התכלת, כלומר שאם עשה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר התכלת לבדו כשר. והלבן הן חוטי הענף שעושיין על כנף הבגד ממין הבגד ונקרא ציצית לפי שהוא דומה לציצית הראש דכתיב: (יחזקאל ח, ג) “ויקחני בציצת ראשי”. וענף זה נקרא לבן לפי שאין אנו מצוים לצבעו. ואף על פי שאין אחד מהם מעכב חברו אינן שתי מצות אלא מצוה אחת, והלובש טלית שיש בה לבן או תכלת או שניהם כאחד הרי זה קיים מצות עשה אחת. משום שנאמר: “ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת, והיה לכם לציצית”. מלמד ששניהם מצוה אחת... והנה הציצית והתכלת בדמיון הלולב והאתרוג, וכשם שהלולב והאתרוג מעכבין זה את זה, כן הציצית והתכלת מעכבין זה את זה בזמן שהיה תכלת מצוי, אבל עכשיו שאין לנו תכלת מניח הלבן בלא תכלת כי הוא העיקר, והנה התכלת הוא האתרוג שנקרא הדר

In these sources, how do these commentaries understand the relationship between techelet and lavan?

2. רמב"ן במדבר פרשת שלח פרק טו

(לח) ואחר כן צוה במצות ציצית, שיזכרו בו המצות כולן ולא ישכחו את השבת או זולתה מן המצות. וטעם הזכרון הזה שיהיה בציצית לכל המצות, כתב רש"י מפני המנין של ציצית בגימטריא שש מאות, ושמונה חוטיין וחמשה קשרים הרי תר"ג. ולא הבינותי זה, שהציצית בתורה חסר יו"ד ואין מנינם אלא חמש מאות ותשעים. ועוד, שהחוטיין לדעת בית הלל אינם אלא שלשה (מנחות מא ב), והקשרים מן התורה אינם אלא שנים, כמו שאמרו (שם לט א) שמע מינה קשר העליון דאורייתא דאי סלקא דעתך לאו דאורייתא כלאים בציצית דשרא רחמנא למה לי הא קיימא לן התוכף תכיפה אחת אינו חבור: אבל הזכרון הוא בחוט התכלת, שרומז למדה הכוללת הכל שהיא בכל והיא תכלית הכל, ולכן אמר וזכרתם את כל - שהיא מצות השם. וזהו שאמרו (שם מג ב) מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד וכו', והדמיון בשם גם הגוון תכלית המראות, כי ברחוקים יראו כולם כגוון ההוא, ולפיכך נקרא תכלת:

3. מלבי"ם פרשת שלח

סג ועשו להם ציצית, ובפ' תצא גדלים תעשה לך, וציצית משמע גם חוט א' וגדיל הוא הנגדל מג' חוטיין, וא"כ ידעינן שצריך ג' חוטיין, ולב"ש מ"ש פתיל תכלת הוא חוץ מגדיל של לבן, ועי' בתוס' (ריש פרק התכלת) האריכו בזה, וי"ל ג' אחרת בספרי, ודעת הרמב"ם שרק חוט א' של תכלת, וכבר הארכת בזה בס' אה"ח, וממ"ש ציצית וגדילים ידעינן שצריך שניהם, ועי' במנחות (דף לט ע"ב) ובתוס' שם:

4. משך חכמה במדבר פרשת שלח פרק טו

פתיל תכלת וכו'. [ושמונה] חוטים שבה כנגד [שמונה] ימים ששהו ישראל משיצאו ממצרים עד שאמרו שירה על הים - רש"י. והוא טעות סופר וצריך להיות [ושבעה] חוטים שבה כנגד [שבעה] ימים ששהו ישראל משיצאו ממצרים וכו'. וסבר כשיטת רמב"ם דשבעה חוטים של לבן וחוט אחד של תכלת. ולכן פירש קודם פתיל תכלת, ואח"כ אמר ושבעה חוטים [פירוש של לבן] שבה כנגד שבעת ימים. וכל אלה דברי ר' משה הדרשן הם, וברור.

5. אברבנאל במדבר פרשת שלח פרק טו

ואמר ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת להגיד שיהדרו המצוה היא בשומם פתיל תכלת לקלוע בו הציצית וארז"ל שהתכלת דומה לים ולרקיע ולכסא הכבוד והוא היפה שבגוונים ונעשה מדם חלזון והוא דג קטון והוא מצוה מן המובחר. אבל אם אין לו תכלת יצא ידי חובתו בחוטים לבנים כולם.

6. תורה תמימה הערות במדבר פרק טו הערה קיט

(קיט) דמצוה לתת בכל כנף ד' חוטיין, חוט אחד או ב' תכלת [צמר צבוע] והשאר לבן, כפי שיתבאר בפ' תצא בפסוק גדילים תעשה לך, ואם היו כולן לבן או כולן תכלת יצא, וכן אם עשה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר התכלת לבדו כשר. וטעם הראיה משום דמתחלה כתיב הכנף ודרשינן מין כנף, היינו שיעשה החוטיין ממין הכנף שהוא לבן, דרוב טליתות של פשתן הן ולבנות, וכתיב פתיל תכלת דהיינו צמר צבוע, א"כ שני מינים הם, ולפי"ז היה לו לכתוב וראיתם אותם, ומדכתוב אותו דרשו דדי בכל מין אחד לבדו. והנה מתבאר בגמ' דסברת רבי היא להיפך, דמדכלל הכתוב ראית שני המינין בלשון יחיד, לכן צריך שיהיו שניהם כאחד, ולכן ס"ל דהתכלת מעכבת את הלבן והלבן את התכלת. והנה אף על פי דק"ל כרבנן בכ"ז בזה נשתמש בסברת רבי לענין קדימה, שלכתחלה צריך להקדים לבן לתכלת, דמדכתוב מקודם הכנף ודרשינן מין כנף דהיינו לבן והדר כתיב פתיל תכלת ש"מ דצריך להקדים הלבן לתכלת, אמנם זהו רק למצוה ולא לעכב, וזהו הפ' דתכלת אינה מעכבת וכו':

7. אבן כספי

וראיתם אתו – והנה צוה לעשות הציציות הם הנקראים גדילים, וצוה לשים בהם פתיל תכלת, והנה המצוה הראשונה תזכיר האדם, וכל שכן השנית.